

Prof. Dr. İbrahim ORTAŞ, iortas@cu.edu.tr

İnsan Neden Hayvan

Döğüşlerinden Haz Alıyor?

Çocukluğumda yazları koyunlarımızı daha iyi beslemek için dağlara çekilirdik. Ben kuzu güderdim. Sonbaharda soğuklar başlamadan geri dönüş yapılır tam o dönem koçların koyunlardan ayrıldığı dönemdir. Koyunlar erken dönemde döllemeden diye köylüler belirli bir süreye kadar koçları ve tekleri ayrı tutular. Dönüşte bizler koçları güderdik. Aralıklarla koçlar ailelerimizden habersiz döğüşten arkadaşlarımız olurdu. Belki de tabiatım gereği kavgadan hoşlanmayan yanım dolayısıyla hayvanların kavgasına bile karşı çıkardım. Hayvanların birbiri ile kapışması gerçekten çok sert olmaktadır. Çoğunlukla hayvanları kavga ettiren kişilerin ruh hallerini şimdi izlediğimde bir birine güç uygulamak isteyen, başka güç ilişkisi ve para ilişkisi olan kirşlerde bu tür duygular daha yaygındı.

Sonra TV ekranlarında İspanya arenalarında hayvanların kızdırılması ve yararlandırılması gösterilerini izledik. İlk defa 1970 yılların sonralında Gaziantep'te ücra köşelerinde horuz döğüşlerini izledim. Sonra Egede deve güreşini izledik. Şimdi de basına yansıdığı kadarı ile Denizli'de köpek döğüşleri yapıyormuş. 17 Nisan 2009 tarihli Milliyet gazetesinin haberi “**Denizli'de vahşet arenası**”.

Haberde “Denizli'de güvenlik güçlerinin ve resmi kurumların tüm denetim ve çabalarına rağmen, köpek ve horoz dövüşleri engellenemiyor” deniyor. Görüntülü resimde Acıpayam'ın Boğazdere Köyü kırsalında, 20 kangal ve çoban köpeği sahipleri tarafından acımasızca dövüştürülüyor sahipleri ve diğer izleyicilerde heyecandan yerinde duramıyorlar. Köpek dövüşlerini izleyen yaklaşık 200 kişiden bazıları vahşet görüntülerini kameralarıyla kaydediyor, belki arkadaşına naklen yayın bile yapabiliyorlardır. Bu arada köpek sahipleri de ‘Saldır’ komutuyla birbirlerine acımasızca saldıran köpeklerin birbirlerini kan içinde bırakmalarının heyecanı ve zevkini yaşıyorlarmış. Hatta dövüşlerde yaralanan köpeklerin kaçmalarına sahipleri tarafından izin verilmiyormuş. Dövüş sırasında birbirinden ayrılmayan köpekler, sahipleri tarafından üzerlerine su dökülerek ve kuyruklarından çekilerek ayrılmaları sağlanıyormuş. 17 Şubat 2018 tarihli basına yansıyan haberlerde Gaziantep'te yansıyan görüntü ve haberler “

Fıstık bahçesinde kanlı köpek dövüşü”

yaptırıldığı şeklindedir. Haberde hayvanların kan içindeki döğüşleri verilmektedir. Görüntüler üzerine Gaziantep'te hayvan severler ve jandarma ekipleri, fıstık bahçesinde köpek dövüştürülmesine ilişkin görüntülerdeki şahısların adreslerine yapılan baskında yaralı köpekler ele geçirmişler.

Köpek dövüşü için 50 bin TL ile bahse giriyorlarmış. İhbarlardan anlaşıldığı kadar aynı bölgede horuz dövüşü ve bahse de yaptırılıyormuş. Gaziantep, Oğuzeli ilçesi Keçi Koyu köyünde horoz dövüşü yapıldığı ve yapılan baskınlarda ise 23 horoz ele geçirilmiş.

Hayvanların Döğüşünden Beslenmek ve Hayvanlardan Öğreneceklerimiz

Pof. Dr. İbrahim ORTAŞ tarafından yazıldı.

Salı, 27 Şubat 2018 23:05 -

Köpek dövüşünü festivale dönüştürülmek üzere resmi girişimde yapılacaktı Bu arada köpek dövüşlerini organize eden şahısların, olayı festivale dönüştürmeyi planladıklarını belirtmişler. Söz konusu dövüşü organize eden kişiler 100 köpek ve 3 bin ile 5 bin arasında kişinin katılımı ile büyük bir köpek dövüş turnuvası ve festival hazırlığında oldukları belirlenmiş.

Hayvan Doğası Gereği Varlığını ve sürdürülebilirliği için savaşıyor?

Hayvanın doğasında mutlak alan kavgası vardır. Bunlar doğaldır. Hayvanlar bir birlerini sınırlar ve gücü yetmeyecekse çekilir. Ancak hayvanın etrafını sarmak ve dövüşte kaçmasını engellemek onun yenilmesini hazmetmek sanırım ciddi bir sorundur. Sonunda köpek dövüşlerinde kazanan köpekler sahipleri ve seyirciler tarafından alkışlanıyormuş. Büyük afferim. Köpek dövüşünden şereflenmek nasıl bir duygu. Hayvanların dövüşünden kendinse alkış toplatmak, bundan prestij sağlamak herhâlde başak bir duygu olsa gerek. Hayvanların dövüşünü keyifle izleyen kişilerin Amerikan sporunda gördüğümüz iri vücutlu kişilerin birbirlerini acımasızca dövmeleleri hele o boks maçlarına yüksek para ödeyerek veya bahisse girerek insanın insanı dövmesinden keyif almak nasıl bir duygu.

İnsanın insan eziyet etiği ve acımasızca ezdiği dünyada hayvanın ne önemi var. 2004 yılında yasalaşan Hayvanları Koruma Kanunu'na göre hayvanları eziyet etmenin, dövüşürmenin, işkence ve kötü muamelede bulunmanın yasak olduğu biliniyor ancak uygulayan yok, bunu bilende yok. İnsan haklarını ne kadar biliyoruz ki hayvan haklarını bilelim. Haberde "Hayvanları Koruma Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre hayvanların öldürülmesi, kötü davranılması, dövülmesi, aç susuz bırakılması, psikolojik acı çektirilmesi yasak. Bu şekilde davrananlara 28'inci maddeye göre 250 TL'den 2 bin 500 TL'ye kadar para cezasını öngörüyor" ifadesi kullanılıyor. Doğru ancak bu iş yasa işinden çok bir anlayış ve zihniyet sorunudur. Zihinlerde güç ve para ilişkisi ağır batığı için yapılacak bir şey yok.

Hayvanlar Organları ilaç ve giyim malzemesi olarak değer gördüğü için öldürülmektedir.

Ayrıca Asya'nın birçok ülkesinde ve Afrika'da nesli tükenmek üzere olan birçok yaban hayvanı da sağlık için yaralı olduğu için öldürüyor. Fil, gergedan, kaplan, yılan, orangutan maymunu gibi hayvanların eti, kemikleri ve değişik organları ilaç diye pazarlarda değer görüyor. Çoğu kedi gurubu hayvanın derisi kürk ve giyim sanayisinde kullanılıyor. Köpek, kaplan, aslan, gergedan ve bazı değer ter bezleri kokan hayvanların saldığı salgılardan parfüm ve esans yapmak. Yılanların zehrinin toplanarak satılması. Bu ve benzeri çok sayıda örnek sıralanabilir.

İnsan Neden Hayvanları Dövüşürmekten Zevk Almaktadır

Asya'nın birçok ülkesinde horoz, köpek, maymun dövüşleri yapıldığını basından izliyoruz. İspanya ve Meksika'da boğa güreşleri düzenlediğini görüyoruz. Arapların deve güreşleri organize ettiklerini de görüyoruz. İnsan insanın yapabileceği bu vahşete inanmak istemiyor ancak ne yazık ki insan insanının kavgasından zevk alıyor, insan hayvanların birbirlerini kan içinde bırakmasından zevk alıyor. İnsan kendi cinsini çıplak soyarak sahnede oynamasından zevk alıyor. Bence asıl acı olan da insanın bir başka hayvanı dövüştürmekten zevk alması bunun üzerinden kolay yolla kumar oynayarak para kazanması her haledede insanın ayıbı olması gerekir. Hayvan sever veya hayvan hakları savunucusu olarak değil de bir insan olarak bu ve benzeri dönüştürme işleminin arka planını anlamak hep beynimi meşgul etmektedir. İnsanın bu ayıplı durumunun nedeni nedir acaba. Ne tür ruh sağlığına sahip kişiler bu ve benzeri etkinliklerden hoşlanıyor ve bu işe gönül ve para koyuyor.

Havanların Sevgi Sahibi ve Duygularının olduğunu biliyor muyuz?

Diğer bir konuda acaba insanlığın büyük çoğunluğu hayvanı nasıl biliyor? Hayvan hakkında onun doğası ve ekosistemdeki besin zinciri içindeki rolünü ve önemini ne kadar biliyor.

Ey insanoğlu birlikte yaşadığımız dünyamızda hiç hayvanın kökeni, yaşamı besin zincirindeki yeri ve hayvanlar arasındaki iletişim ve dayanışma hakkında hiç merak etiniz mi?

Hayvanlar bir birleri ile beslenme ve seks alanı için savaşıyorlar. Ancak aynı zamanda birbirlerine sevecen davrandıklarını, empati yaptıklarını ve güçlü bir iletişim kurduklarını görüyor ve izliyor musunuz. Son yıllarda kamera tekniği yarımı ile ekosistemdeki bitki ve hayvanların davranışlarını ve yaşam şekillerinin nasıl ve neden farklı olduğunu hiç düşündünüz mü?

Tam bu arada basına yansıyan Edirne'deki bir kaza ile köpeklerin ne denli duygusal hayvanlar olduğunu gösterdi.

Edirne'de bir sokak köpeği, yol kenarında

bir

otomobilin çarpması sonucu yavrusu ölen yavrusunun başından saatlerce ayrılmaması yolda geçenleri de çok etkilemiş. Resimdeki köpeğin yavrusuna bakışı gerçekten düşündürücü.

Anne köpeğin yürek burkan hali annelik içgüdüünün tüm canlılarda ne kadar yoğun olduğunu da bir kere daha gözler önüne serdi. Anne yerde yaşayan yavrusunu yalayarak hayata döndürmeye çalışmış ancak sonuç değişmeyince iki gün süre ile başında beklemiş. Bir ilginçlik daha, bölgedeki kargaların da köpek yavrusunun üzerine konmasına önlemek için çaba harcaması da dikkatleri iyice üzerine çekmiştir. Benzer bir durumu yıllar öncesi bir belgeselde bir maymunun ölen yavrusunun hareketsiz duruşunda izlemiştim. Maymun yavrusunun

Hayvanların Döğüşünden Beslenmek ve Hayvanlardan Öğreneceklerimiz

Pof. Dr. İbrahim ORTAŞ tarafından yazıldı.

Salı, 27 Şubat 2018 23:05 -

---

hareketsiz davranışını anlamaya çalışıyor, önce kucağında taşıyor, ancak hareketsiz yavru anneyi düşündürüyor. Sonra yere bıraktığı yavrusunun kaldığı yerde kıvıldamaması anneyi yanı başında durularak beklemesine neden olmuştu. Fillerin bir birleri ile olan yardımlaşma davranışlarının son derece zekice gerçekleştirdiklerini gösteriyor. Ölülerini etrafından yas tutar gibi bir araya gelmeleri ve ölünün etrafında çember oluşturmaları insanlar için çok ciddi bir öğreti niteliğindedir.

En son 25 Şubat 2018 tarihinde sosyal medyaya düşen bir görüntü telefonda ölen ev sahibini gören kedinin telefonu eline alışı ve resme bakışı duygusal anlar yaşattı. Telefon ekranında görüntü izleyen kedi bir süre sonra baktığı görüntünün onun ölen sahibi olduğunu anlıyor ve telefonun üzerine yeniden kapanıyor. Çok sayıda kişi kediler hakkında değişik yorumlar yayınladılar. Bir vatandaş " Melek dedikleri şey bunlar mı acaba? İçlerinde kötülük barındırmayan canlılar" yazdığı görüldü. Evet, insanında hayvanda öğreneceği varsa o da hayvanlarında duygusallığı, kadir kıymet bilmesi ve annelik duygusudur. Özellikle erken dönemlerde çocukların ve öğrencilerin bu konularda "National Geography, Animal planet" ve türü yayın yapan kanal ve belgeselleri izlemelerinde büyük fayda var.

Prof. Dr. Erdal Atabek'in hayvan ve insan üzerine felsefi yazısı çok önemli ve mutlaka okunması gereken bir yazı.

Bengal Kaplan

ı Diyor Ki!...

Güçlüyüm. Göz alıcıyım. Ormanların şahıyım.

Ama soyum tükenmek üzere. Haberiniz var mı?

Adımı canavara çıkardılar.

Boynumuza asılan bu levhaya belgeseller de epey hizmet etti doğrusu.

Canavarlığımız neydi?

Açtık. Etoburduk. Avlanıyorduk. Avımızı yiyorduk.

Ormanımızda kendi yaşamımızı sürdürüyorduk.

Sonra insanlar geldiler.

Bir iki insana da saldırdık.

Hayvanların Dögüşünden Beslenmek ve Hayvanlardan Öğreneceklerimiz

Pof. Dr. İbrahim ORTAŞ tarafından yazıldı.

Salı, 27 Şubat 2018 23:05 -

Adımız canavara çıktı.

Silahlarla peşimize düştüler.

Öldürüp başımızda fotoğraflar çektiler.

Adları

'kaplan avcısı'

oldu.

Onlar ödül aldılar.

Biz canavar olduk.

Dişlerimizle pençelerimiz vardı, doğru.

Ama atom bombamız yoktu ki yüz binleri öldürelim.

Yangın bombamız yoktu ki kentleri yakalım.

Zehirli gazımız yoktu ki insanları zehirleyelim.

Gaz fırınlarımız yoktu ki insanları öldürüp yakalım.

Kaplandık. Ormandaydık. Karnımızı doyuruyorduk.

Tek bir hayvan avlıyorduk, doğru.

Hamburger yapılmak üzere binlerce sığırı kesmiyorduk.

Yağmur ormanlarını otlak açmak için yok etmiyorduk.

Adımızın başına

'canavar'

etiketi takılmıştı.

Ama biz canavarlar kaçak et ticareti yapmıyorduk.

Zaten ticaret nedir onu da bilmiyorduk.

Canlı maymun beyni yemek de bizim icadımız değildi.

İnsanlar kendine canavar demiyor.

Ağzının tadını bilenler diyorlar kendilerine.

Hayvanların Döğüşünden Beslenmek ve Hayvanlardan Öğreneceklerimiz

Pof. Dr. İbrahim ORTAŞ tarafından yazıldı.

Salı, 27 Şubat 2018 23:05 -

Kuzular, körpe danalar, bonfileler, kontrfileler, daha bilmem neler?

Bizim bildiğimiz şeyler değil bunlar.

Bizim et restoranlarımız yok.

Bizim kasaplarımız yok.

Bizim artık ormanımız da kalmadı.

Bize artık hayat hakkı yok.

Biz artık kafeslerde yaşıyoruz.

Bize canavar diyorlar.

Size insan diyorlar.

Bence ikisi de yalan...

Erdal Atabek beyin yukarıdan Ezop Massalarına benzer hayvanların dillerinden yaşamın gerçeğini konuşurması çok anlamlı. Maalesef hayvanlar ile kendimizi kıyaslırsak, hayvanların, yalan-yanlış bilmedikleri, kitlesel haleden ölümlere neden olmadıkları, beslenmek için ihtiyacı kadarı avı avlıyor veya doğadan gıda topluyor. Ekolojinin sürülebilirliği için bütün gıda güvenliğini riske atmıyor. Buradan öğreneceğimiz gerçeklik ise insanın da gıda güvenliğini korumak için ekosistem ile barışık yaşaması gerekir. Hayvanlarında bir canı var. Onlar duygularını sözlü olarak ifade edemeyebilirler, ancak gözleri ile ne dediklerini anlayabiliriz. İnsan olarak ne kadar bilirsek bilelim, hayvanlardan da öğreneceklerimiz var. Önemli olan doğaya bakıp öğreneceklerimize gözlerimizi, kalbimizi ve beynimizin pencerelerini açık turalım.

26 Şubat 2018